

ТЕСТ ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА ИЗХОДНО РАВНИЩЕ

(От „Книга за учителя по български език за 10. клас – издателство „Просвета“)

1. Кое от изброените наименования е написано правилно?

- А) Съюз на Учителите в България
- Б) Български държавни железници
- В) Национална Агенция за приходите
- Г) Съединени Американски Щати

1 т.

2. В кое изречение е допусната граматична грешка?

- А) До този момент само няколко проекта отговарят на изискванията.
- Б) И днес за мое съжаление след края на семинара в клуба не намерих никого.
- В) Все някой от моите приятели ще може да ми даде адреса на фондацията.
- Г) Авторите, чиито материали преглеждах днес, имат наистина големи амбиции.

1 т.

3. В коя от подчертаните думи е допусната граматична грешка?

Новият (А) ни колега, с който (Б) те запознах вчера, ме запозна с проекта, (В) по който (Г) ще работим през следващите две години.

1 т.

4. Попълнете празните места с правилната форма на думите, поставени в скоби.

А) съществително име

Имам трима (съученик), които са си купили по няколко (билет) за предстоящите два (концерт) .

3 т.

Б) местоимение

Не знам към (кой) да се обърна в тази ситуация, защото едва ли за (някой) е ясно.

2 т.

В) членувана форма

(Първи) опит на (наш) състезател го изведе напред в класирането на (турнир).

3 т.

Г) форма за учтивост

Господин Иванов, винаги сте добре (дошъл) на нашите срещи. Очакваме да бъдете (готов) да ни подкрепяте в новите ни начинания.

2 т.

5. В кой ред всички думи са написани правилно?

- А) разсеян, възстание, безсъние
- Б) възпитан, безсмислен, разстояние

- В) майор, нейн, райониране
- Г) честност, опасност, безкористност

1 т.

6. В кое от изреченията НЕ е допусната правописна грешка?

- А) Озарена от луната, планината светеше като сребърна, тъмнееха се голите заскрежени гори, зееха като ями нейните долове и урви, потънъли в сняг и дишащи студ.
- Б) Привечер, когато мъглата над полето се разнесе и снегът почервеня от залеза, петте вълка, които лежах в рядката гора до шосето, тръгнаха към планината.
- В) Тя е дошла от към крайния кладенец, позлатила е пръстените на желязната верига, навела се над кофата, намокрила ясно чело и силно я люшнала във въздуха.
- Г) Над плетищата се червеняят сливите, а широколисните тикви провисват жълти звънчета, които звънят, залюлени от кротката песен на пчелите.

1 т.

7. В коя от подчертаните думи е допусната правописна грешка?

Те вървяха (А) право на юг към блесналите снежни върхове, озарени от лъчите на залязващото слънце и изкрящи (Б) със своите (В) преспи върху синьото (Г) ведро небе.

1 т.

8. В кое изречение е допусната пунктуационна грешка?

- А) Още докато го бранеше от кучетата, Петър Моканина разбра, че тоя непознат селянин не се е отбил при него току-тъй, а го гони някаква беда.
- Б) Селянинът поздрави, измънка нещо като „как сте, добре ли сте“, но явно беше, че мисли за друго и друга грижа има в очите му.
- В) И като погледна някъде напред и посочи с ръка той попита не е ли на тая страна селото Манджилари и колко път трябва да има дотам.
- Г) Отзад в каруцата, завита донякъде с черга, сложила глава на черни селски възглавници, лежеше друга жена, по-малка, навярно момиче.

1 т.

9. Поставете липсващите запетаи:

Най-заможният човек в селото беше дядо Йордан Геракът. Пъргав и трудолюбив той бе работил през целия си живот и бе сполучил да удвои и утрои имотите останали от баща му. Надарен с ум практичен и с търговски способности той бе съумял да направи и пари и да се издигне между селяните си като пръв човек. Той имаше меко и добро сърце. И макар да беше малко скъперник не беше строг в сметките си помагаше на хората и се грижеше за селските работи. Затова всички го обичаха и почитаха.

Неговата голяма и бяла къща в която живееше многолюдното му семейство беше на лично място сред селото виждаше се отдалече и отдалече личеше че е чорбаджийска. Всред широкия двор в който можеше да се смести една махала и който околоръст бе ограден като кале с бели зидове се издигаше високо и право като стрела самотен кичест бор — единственият бор в цялата околия. Той бе донесен като малко борче от светите

рилски гори и посаден тук в незапомнени времена от прадедите на Гераците. Това бе тяхното семейно знаме с което се гордееха.

Елин Пелин, из „Гераците“

12 т.

10. В кое изречение е допусната пунктуационна грешка?

А) Тънки, горещи те си приличаха като близнаци – и двата бяха еднакви на ръст, светлокафяви, а гривите и опашките им още по-светли, почти бели.

Б) Отвред се чуваше да шурти вода, из баирите надолу се стичаха порои, а в селския дол сега бучеше цяла река — мътна, широка, страшна.

В) Понякога валеше дъжд, отначало с гръмотевица и вятър, после се уталожваше, над полето се носеха мъгли и дъждът валеше ситно и тихо.

Г) Хоризонтът не се виждаше, не се изпречваха никъде масивните и тежки очертания на планини, нямаше ни гори, ни дървета.

1 т.

11. В кое изречение НЕ е допусната пунктуационна грешка?

А) От едната страна на площада имаше тъмна сграда с огромно дърво в двора вероятно черква, ако се съдеше по кръста ѝ на покрива.

Б) Пътят се превърна в дълга главна улица с къщи отстрани, която ги изведе на един зле осветен площад.

В) Видя една кафява улица, задръстена от автомобили и минувачи облечени в тъмни палта.

Г) Стана, отиде до вратата, установи, че е отключена и я заключи.

1 т.

12. В кое от изреченията е нарушена пунктуационната норма?

А) Както постоянните, така и временните изложби показват събраните съкровища.

Б) Музеят, разположен на територията на манастира, притежава 35 000 експоната.

В) Много са колекциите, съдържащи и икони и дърворезби и сбирки от ръкописи.

Г) За посетителите на комплекса обаче не е възможно да видят всички ценности.

1 т.

13. В кое от изреченията е допусната пунктуационна грешка?

А) Стенописите и дърворезбите в манастира са рисувани и изработвани от поколения зографи и майстори.

Б) Те са работили упорито, за да вложат най-доброто, на което са способни и са постигнали много.

В) От X в., когато е основан, храмът неведнъж е разрушаван и опожаряван, след което е изграждан отново.

Г) Светата обител придобива този облик едва когато е напълно възстановена, което става в средата на XX в.

1 т.

14. В кое от изреченията НЕ е допусната лексикална грешка?

- А) Климент Охридски основава книжна школа, която обучава духовници и граматисти.
- Б) През Възраждането в килийното училище на Неофит Рилски се посвещават много ученици.
- В) Много българи и революционери, сред които е и Ботев, по това време живеят в Букурещ.
- Г) Рилският манастир е не само религиозен и културен паметник, но и историческа светиня.

1 т.

Прочетете текста и изпълнете задачи 15 – 20.

Повечето хора не осъзнават, че са потопени в свят от символи, които им влияят непрестанно и определят живота им. Те си служат с тях доста безотговорно и дори не се замислят какво означават и откъде носят смисъла си. Така непрекъснато се употребяват символични знаци, които имат огромна мощ и владеят и моделират съдбата ни, без ние дори и да знаем за това. **Това важи най-вече за кръстния знак.** В различните си варианти той преминава през цялата човешка история, определя я, носи същността ѝ и е най-употребяваният знак в обществената и в личния живот. Той е символ на християнството, но е основен знак и в много други култури. Среща се и в Китай, и в Индонезия, и в Индия, и в индианските култури. Кръстът е най-популярният символ на всички времена.

Кръстът като един от основните символи на християнството играе невидимата роля на даване на обет за служене, за саможертва в света. Той е като молитва за защита на чистите по душа на Земята. В този смисъл той не само предполага, но и налага това поведение, както и тази съдба. Носят го най-вече свещениците, но те са се обрекли на служение! И горко им, ако се отклонят от избора си! Това важи и за другите, които носят кръстния знак. Християнският кръст не е символ на щастие, материален успех и безгрижен живот, а на християнска саможертва, любов и изкупление за греховете. И ако човек не притежава в себе си тези качества или не се стреми да ги изработва, той предизвиква дълбок вътрешен конфликт в душата си и нещастията, които го връхлитат, се оказват неизбежни.

В астрологията **кръстът е символ на неподвижния небесен кръст, образуван от четирите съзвездия на Зодиака:** Телец, Скорпион, Лъв и Водолей. Те се смятат за основата на земния живот. Затова техни изображения често се срещат и в християнските църкви, като в България това е най-очевидно в храм-паметника „Александър Невски. Там на преден план пред олтара и на амвона се открояват образът на Телца, образът на Лъва, образът на Орела – символ на Скорпион, и на Небесния човек – Водолей. Навсякъде храмът е изпълнен и с изображения на астрологическия знак на Земята – затворения в кръг кръст. В статично положение кръстът като астрологически символ на планетата Земя представлява материята, препятствието, страданието и борбата. Той е знак за възможността да бъдеш най-долу и същевременно най-горе, да следваш и левия, и десния път, да бъдеш принизен, но и да бъдеш възвисен. Затова може да бъде носен отговорно само от хора, които доброволно са се обрекли на земните изпитания. Останалите са се

превърнали в несъзнателно страдащи следовници на същия този път. Факт, в който няма нищо лошо и затова е добре да се знае.

15. Текстът е:

- А) художествен
- Б) институционален
- В) научнопопулярен
- Г) разговорен

1 т.

16. Темата на текста е:

- А) кръстът в представите на християните
- Б) съзвездията и кръстът като техен символ
- В) кръстът като символ с различни значения
- Г) хората, които носят кръста като украшение

1 т.

17. Кои думи са ключови за темата на текста?

- А) хора, щастие, успех, живот
- Б) символи, кръст, християнство, астрология
- В) мощ, молитва, храм, изпитания
- Г) култури, времена, изображения, път

1 т.

18. Подчертаната дума *обет* в текста означава:

- А) жертва
- Б) клетва
- В) данък
- Г) курбан

1 т.

19. Кое от посочените твърдения НЕ е вярно според текста?

- А) Има символични знаци, които притежават огромна мощ и владеят и моделират съдбата ни, без ние дори и да знаем за това.
- Б) Кръстът е основен символ само в християнството и твърде рядко се използва като символичен знак в други култури.
- В) В астрологията **кръстът е символ на неподвижния небесен кръст, образуван от четирите съзвездия на Зодиака: Телец, Скорпион, Лъв и Водолей.**
- Г) В статично положение кръстът като астрологически символ на планетата Земя представлява материята, препятствието, страданието и борбата.

1 т.

20. Първите две изречения от текста са свързани чрез:

- А) лични местоимения
- Б) лексикално повторение
- В) контекстови синоними
- Г) местоимение и синоним

1 т.

Отговори:

1. Б, 2. Б, 3. Б, 4. А) съученици, билета, концерта, Б) кого, някого, В) първият, нашия, турнира, Г) дошли, готов, **5. Б, 6. Б, 7. Б, 8. В, 9.** Най-заможният човек в селото беше дядо Йордан Геракът. Пъргав и трудолюбив, той бе работил през целия си живот и бе сполучил да удвои и утрои имотите, останали от баща му. Надарен с ум практичен и с търговски способности, той бе съумял да направи и пари и да се издигне между селяните си като пръв човек. Той имаше меко и добро сърце. И макар да беше малко скъперник, не беше строг в сметките си, помагаше на хората и се грижеше за селските работи. Затова всички го обичаха и почитаха.

Неговата голяма и бяла къща, в която живееше многолюдното му семейство, беше на лично място сред селото, виждаше се отдалече и отдалече личеше, че е чорбаджийска. Всред широкия двор, в който можеше да се смести една махала и който околоръст бе ограден като кале с бели зидове, се издигаше високо и право като стрела самотен кичест бор — единственият бор в цялата околия. Той бе донесен като малко борче от светите рилски гори и посаден тук в незапомнени времена от прадедите на Гераците. Това бе тяхното семейно знаме, с което се гордееха, **10. В, 11. Б, 12. В, 13. А, 14. А, 15. В, 16. Б, 17. В, 18. А, 19. Б, 20. А**

Скала за оценяване при максимален брой 40 точки

40 т.	6	35 т.	5,54	30 т.	4,96	25 т.	4,38	20 т.	3,81	15 т.	3,23
39 т.	6	34 т.	5,42	29 т.	4,85	24 т.	4,27	19 т.	3,69	14 т.	3,00
38 т.	5,88	33 т.	5,31	28 т.	4,73	23 т.	4,15	18 т.	3,58	13 т.	2
37 т.	5,77	32 т.	5,19	27 т.	4,62	22 т.	4,04	17 т.	3,46	12 т.	2
36 т.	5,65	31 т.	5,08	26 т.	4,50	21 т.	3,92	16 т.	3,35	11 т.	2